

Schoolondersteuningsprofiel

CBS De Hoeksteen
Jagerlaan 17
3701 XG Zeist
e-mailadres: info@hs.cbozeist.nl
website: www.cbsdehoeksteenzeist.nl

Directeur: Eline Couperus
Teamleider groep 1/2: Marianne Huigens
Teamleider groep 3 t/m 5: Chantal Verbeek
Teamleider groep 6 t/m 8: Arthur Verbeek

Waarom een SOP?

Van alle scholen wordt in het kader van passend onderwijs verwacht dat ze een schoolondersteuningsprofiel opstellen. In dit profiel beschrijft de school welke ondersteuning zij kan bieden aan kinderen met specifieke onderwijsbehoeften.

Korte omschrijving van de school

De Hoeksteen is een christelijke basisschool in het centrum van Zeist, die unit onderwijs biedt. De school wordt voornamelijk bezocht door leerlingen die in het centrum en de directe omgeving hiervan wonen. De school telt ongeveer 210 leerlingen. We zijn een overzichtelijke school. Iedereen kent elkaar.

Missie

Wij bieden kwalitatief goed onderwijs op maat en zetten ons samen met ouders en kinderen tot het uiterste in om de kwaliteiten van kinderen te ontwikkelen, zodat zij hiermee hun plek kunnen vinden in de dynamische samenleving.

Motto

Ieder kind telt en mag er zijn!

Visie

- Onze basis is de christelijke geloofsovertuiging met ruimte voor andere geloven.
- We werken op CBS De Hoeksteen ontwikkelingsgericht en in units: unit 1-2, unit 3-4-5 en unit 6-7-8. Dit heeft de volgende voordelen:
  - Het geeft mogelijkheden tot een flexibele groepsindeling vanuit basisgroepen (per leerjaar), waardoor we beter in kunnen spelen op verschillen tussen kinderen;
  - Het onderwijs kan beter aansluiten bij het niveau van het kind.
  - Kinderen leren van en met elkaar, doordat kinderen van verschillende leeftijden samen leren en werken.
  - Leerkrachten werken samen en maken gebruik van elkaars expertise en kwaliteiten. Dit komt het onderwijs ten goede, omdat er een gedeelde verantwoordelijkheid is voor een grotere groep kinderen;
- In alle groepen wordt thematisch en onderzoekend geleerd.
- Wij vinden het belangrijk dat kinderen hun eigen kwaliteiten ontdekken en ontwikkelen.
- De kinderen zijn eigenaar van hun ontwikkeling. We werken hiervoor met verschillende portfolio's vanaf groep 1.

- We leren kinderen oplossingsgericht te handelen en maken daarbij gebruik van de Kanjertraining.
- Wij vinden open en korte communicatielijnen met kinderen en ouders belangrijk.
- Wij vinden creatieve en lichamelijke ontwikkeling belangrijk. Vanaf groep 1 zetten we voor gym een vakleerkracht in en voor muziek, dans en toneel een creatieve onderwijsassistente.
- We geven vanaf groep 5 Engels.
- We geven extra begeleiding aan kinderen die moeite hebben met de Nederlandse taal.
- Wij vinden een gezonde leefstijl belangrijk. Zo hebben wij bijvoorbeeld vier fruitdagen per week.

Kernwaarden

- **Vertrouwen**
We hebben vertrouwen in ieder kind en in zijn of haar mogelijkheden. We leren kinderen te geloven in hun eigen goedheid en die van de ander. Kinderen leren, ontdekken en ontwikkelen zich in vertrouwen en daarmee werken we aan het zelfvertrouwen van de kinderen.
- **Samenwerken**
Samen kunnen en weten we meer dan alleen. Dat geldt voor kinderen en onderwijsprofessionals. Dat geven we de kinderen mee en leven we voor.
- **Eigenaarschap**
Kinderen zijn zich bewust van hun eigen leerproces en zijn actief betrokken bij hun eigen leerproces. Ze zijn zich ervan bewust welke stappen ze daarin kunnen zetten, kunnen zelf evalueren op hun eigen leren, hun vooruitgang zien en hun eigen doelen stellen
- **Oplossingsgericht**
Samen met de kinderen gaan we op zoek naar oplossingen en we leren kinderen zoveel mogelijk problemen zelf op te lossen.
- **Vernieuwend**
We houden van ontwikkeling en kijken over grenzen heen. Vanuit onze verantwoordelijkheid om goed onderwijs te bieden, zoeken we constant naar goede oplossingen.

Korte omschrijving van de leerlingpopulatie

De leerlingpopulatie is heel divers. De kinderen komen uit verschillende milieus en het is een gemêleerde samenstelling. De samenstelling van de groepen is een goede afspiegeling van de maatschappij.

Groepsgrootte

De school streeft naar een gemiddelde groepsgrootte van 25 tot 30 leerlingen. Bij voorkeur wordt vanaf groep 3 de samenstelling van de groepen niet meer veranderd. In de onderbouw van De Hoeksteen wordt gewerkt met 1/2 combinaties. Vanaf groep 3 zijn de groepen ingedeeld in jaarklassen. Indien nodig zijn er combinaties van ten hoogste 2 leerjaren mogelijk.

De volgende vakleerkrachten of specialisten zijn er op school aanwezig:

- Orthopedagoog
- Vakleerkrachten gymnastiek voor de groepen 1 – 8
- Specialist meer- en hoogbegaafde leerlingen
- Creatieve onderwijsassistent

Aanmelden van leerlingen

Leerlingen kunnen worden toegelaten op De Hoeksteen als de ouders instemmen met de christelijke identiteit, de onderwijskundige uitgangspunten van de school en de schoolregels. Vooral het respect voor de levensbeschouwing en de verplichte deelname van de leerlingen aan activiteiten die daarvoor uitgevoerd worden, heeft voor het team hoge prioriteit.

Kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften

Wanneer ouders verwachten dat hun kind extra ondersteuning nodig zal hebben, wordt van hen verwacht dat ze dit bij de aanmelding aangeven. Na aanmelding heeft de school zes weken de tijd om te beslissen over de toelating van de leerling. Deze periode kan eenmaal met vier weken verlengd worden. In die periode doet de school onderzoek en kijkt of ze de benodigde ondersteuning kan bieden. Als er na tien weken nog geen besluit genomen is, heeft de leerling recht op tijdelijke plaatsing op de school van aanmelding tot de school een goede plek heeft gevonden.

Aannamebeleid

Kinderen die aangemeld worden, wonen in het gebied rondom het centrum dat ligt binnen de grenzen van het denkbeeldige vierkant Dalweg, Lindenlaan, Woudenbergseweg, Utrechtseweg, Schaerweijdelaan.

Er worden 30 leerlingen per jaar ingeschreven, die geboren zijn tussen 1 oktober van een jaar t/m 30 september van het jaar daarop. Kinderen met een oudere broer of zus, die al op school zit, worden in principe altijd geplaatst. Wanneer er meer dan 30 aanmeldingen zijn, worden deze leerlingen op een wachtlijst geplaatst.

Korte beschrijving van het pedagogisch leefklimaat

De school vindt het belangrijk dat de kinderen zich in sociaal-emotioneel opzicht evenwichtig ontwikkelen. Daarom wordt er in alle groepen Kanjertraining gegeven.

Het belangrijkste doel van de Kanjertraining op school is de sfeer in de klas goed te houden (preventief) of te verbeteren (curatief).

Subdoelen zijn:

- Bevordering van vertrouwen en veiligheid in de klas;
- Versterking van sociale vaardigheden bij leerlingen;
- Beheersing door leerlingen van verschillende oplossingsstrategieën in conflicten;
- Bewustwording van eigenheid bij de leerlingen: Ik doe mij niet anders voor dan ik werkelijk ben;
- Leren om verantwoordelijkheid te nemen;
- Het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie.

Als gevolg van de training zal een kind minder last hebben van sociale stress. Tevens is op langere termijn het effect van deze training merkbaar. Het blijkt namelijk dat veel kinderen zich na het volgen van de Kanjertraining beter kunnen concentreren op school en betere leerresultaten behalen. Tevens is het zelfvertrouwen van kinderen en de verbale communicatie van stille kinderen toegenomen. De pestproblematiek en de verbale agressie is afgenomen. De Kanjertraining geeft kinderen handvatten in sociale situaties en daardoor komt tijd en energie vrij.

De kinderen worden regelmatig geconfronteerd met de gevolgen van hun gedrag. Ze krijgen te horen wat de gevolgen zijn voor hun positie binnen de groep. Deze informatie krijgen ze van hun klasgenoten. Daarnaast geven de kinderen elkaar ook complimenten en tips.

Handelingsgericht werken

Wij bieden passend onderwijs. De kern van passend onderwijs is het uitbreiden van de kansen op de beste ontwikkeling voor ieder kind. Het gaat om het leveren van maatwerk voor zowel kinderen die extra zorg nodig hebben, als ook voor kinderen die zonder extra zorgondersteuning onderwijs volgen.

Om maatwerk te leveren is een passend onderwijsaanbod nodig, vandaar de naam passend onderwijs.

We realiseren dat door middel van handelingsgericht werken. Handelingsgericht werken (HGW) is een effectieve aanpak om doelgericht en planmatig om te gaan met verschillen in onderwijsbehoeften tussen kinderen. Ongeacht of het gaat om leerlingen die in hun ontwikkeling achterblijven of excellente leerlingen.

Handelingsgericht werken heeft de volgende 7 uitgangspunten:

1. De onderwijsbehoeften van een kind staan centraal;
2. Het gaat om afstemming en wisselwerking;
3. De leerkracht doet er toe;
4. Positieve beschermende factoren (mogelijkheden) van de leerling, leerkracht, groep, school en ouders zijn de uitgangspunten voor het handelen. De leerkracht kijkt naar de kansen van kinderen en gaat na wat een leerling nodig heeft om een volgende stap in zijn ontwikkeling te zetten;
5. Leerkracht, teamleider en ouders werken constructief samen. Zij hebben een gezamenlijk doel: zij willen het beste voor het kind;
6. Het handelen is doelgericht;
7. De werkwijze is systematisch en transparant.

Bij handelingsgericht werken staat centraal wat leerlingen nodig hebben in de onderwijssituatie om zich te kunnen ontwikkelen naar hun mogelijkheden. Dat worden onderwijsbehoeften genoemd. Alle leerlingen hebben zorg nodig. De individuele onderwijsbehoeften worden zoveel mogelijk geclusterd en verwerkt in een groepsaanbod. Handelingsgericht werken werkt vanuit groepsplannen. Samen met de leerkrachten wordt op basis van de instructie - en onderwijsbehoefte in een groep een groepsplan opgesteld. Centraal in dit plan staat de verdeling van leerlingen in drie groepen: de basisgroep, de verdiepingsgroep en de intensieve groep. Voor alle kernvakken wordt een groepsplan gemaakt. Dit groepsplan wordt tweemaal per jaar opgesteld en wordt indien nodig bijgesteld. Als het groepsplan onvoldoende perspectief biedt, wordt het plan voor de individuele leerling aangescherpt. Als er dan nog onvoldoende vorderingen worden gemaakt, wordt in overleg met ouders, leerkracht en intern begeleider besproken welke verdere acties er ondernomen moeten worden. Op een dergelijk moment heet het dat we als school "handelingsverlegen" zijn. Het lukt ons dan niet om de omgeving voldoende af te stemmen op wat het kind nodig heeft. Zodra de doorgaande lijn in de schoolloopbaan en het welbevinden van een kind in het geding zijn, nemen we in overleg met de ouders initiatief tot het inschakelen van het SOT (Schoolondersteuningsteam). Op deze manier proberen we ervoor te zorgen dat het kind de juiste begeleiding aangeboden krijgt.

Leerlingvolgsysteem

De vorderingen van de kinderen worden schriftelijk bijgehouden. In groep 1 en 2 wordt er gebruik gemaakt van het leerlingvolgsysteem Bosos. Regelmatig vullen de leerkrachten observatielijsten in om zo de ontwikkeling van het kind te volgen.

In de groepen 3 t/m 8 worden er bij een aantal vakken regelmatig methodegebonden toetsen afgenomen. Dit zijn zogenaamde beheerstoetsen. Voor het rekenen houden we wekelijks een portfolio bij. De resultaten bepalen of het noodzakelijk is een kind extra instructie en oefenstof of juist verrijkingsstof te geven.

Vanaf groep 3 maken we gebruik van het IEP-leerlingvolgsysteem en worden er bij de kinderen tweemaal per jaar toetsen afgenomen voor de volgende vakken:

- Technisch lezen;
- Begrijpend lezen (vanaf groep 5, eenmaal per jaar);
- Spelling;

- Rekenen.

Dit zijn vaardigheidstoetsen en de scores geven een betrouwbaar beeld van de ontwikkeling van de kinderen. Er wordt adaptief getoetst. Dat wil zeggen dat bij een kind een toets afgenomen wordt, die bij de ontwikkeling van het kind aansluit. Dat betekent dat het kan zijn dat een kind een toets krijgt van een leerjaar eerder of juist van een volgend leerjaar.

Tevens vinden we het belangrijk dat de sociaal-emotionele ontwikkeling goed gevolgd wordt.

Tweemaal per jaar wordt daarom het leerlingvolgsysteem, dat bij de Kanjertraining hoort, ingevuld.

Op grond van de scores wordt duidelijk of er bij een kind sprake is van een normale sociaal-emotionele ontwikkeling of dat er sprake is van extra zorg op dat gebied.

Ontwikkelingsperspectief

Voor een leerling met speciale ondersteuningsbehoeften wordt een ontwikkelingsperspectief opgesteld. Dit kan voor één vakgebied zijn, maar ook voor meerdere vakgebieden. Dit ontwikkelingsperspectief wordt jaarlijks bijgesteld op grond van de dagelijkse ervaringen met de leerling in de groep en thuis en op grond van de toetsscores van de leerling. Ieder half jaar wordt het groepsplan of individuele handelingsplan geëvalueerd en worden waar nodig de doelen bijgesteld.

Preventieve interventies en licht ondersteuningsaanbod bij leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften

Licht aanbod en preventieve interventies vormen de belangrijkste basis voor passend onderwijs. Het zijn de zaken die de school kan organiseren als de ‘reguliere’ mogelijkheden niet meer voldoende zijn om een leerling verder te helpen in zijn of haar ontwikkeling. Hieronder wordt beschreven welke interventies binnen de mogelijkheden van de basisondersteuning de school geboden worden. Tevens wordt beschreven wat er niet valt onder de basisondersteuning van ons onderwijs aan kinderen met specifieke onderwijsbehoeften.

1. Kinderen met dyslexie en ernstige dyslexie

Op iedere school zijn er kinderen bij wie de lees- en of spellingontwikkeling vertraagd verloopt. Het signaleren van een vertraagde lees- en of spellingontwikkeling begint bij de leerkracht en de teamleiders. Daartoe wordt gebruik gemaakt van het stappenplan dat beschreven wordt in het “Protocol leesproblemen en dyslexie” van Hanneke Wentink, Ludo Verhoeven en Maud van Druenen. Diverse keren vindt er in een schooljaar een signalering plaats. Aan de hand van deze signaleringen wordt bekeken wat de kinderen aan extra instructie en oefening nodig hebben om de doelen voor het lees- en spellingonderwijs te behalen. Wij begeleiden deze leerlingen zo goed mogelijk. Deze kinderen krijgen extra instructie en extra oefentijd bij het leren lezen en spellen. Wanneer een kind, ondanks de vele extra instructie en oefening, de doelen niet haalt, kan er mogelijk aan dyslexie gedacht worden. Wanneer er een vermoeden van dyslexie is, wordt er na verloop van tijd een aanvraag gedaan voor dyslexieonderzoek. Dit uitgebreide onderzoek wordt gedaan door een GZ-psycholoog. Wanneer de diagnose dyslexie is vastgesteld, heeft de leerling recht op bepaalde aanpassingen, zodat de leerling zijn werk goed kan doen. We zetten compensatie en dispensatie in en waar nodig hulpmiddelen als een spelling-spiekkaart, een tafelkaart, enzovoort.

1.1 Dyslexieonderzoek

Wanneer er op grond van de signaleringen een vermoeden is van dyslexie kan er een dyslexieonderzoek worden afgenomen. Hierbij zijn er twee mogelijkheden:

1. Er is een vermoeden van ernstige dyslexie

De diagnose en behandeling van kinderen met ernstige dyslexie wordt door de gemeente bekostigd. Bij het vermoeden van ernstige dyslexie dient een deskundige ingeschakeld te worden die de diagnose stelt. Ook de behandeling, die op de diagnose volgt, moet aan diverse voorwaarden voldoen. Wij werken bij voorkeur samen met het bureau Opdidakt. Zij hebben met de gemeente een contract afgesloten. Opdidakt heeft medewerkers in dienst die de onderzoeken mogen uitvoeren.

Om kinderen aan te melden voor een dyslexieonderzoek (en mogelijk gevolgd door behandeling) wordt er eerst een en ander van de school verwacht. De criteria die er worden gesteld zijn als volgt:

- De leerling heeft extra intensieve extra begeleiding voor lezen/spellen gekregen (minimaal 3x per week, 20-30 minuten per keer, gedurende twee achtereenvolgende onderwijsperiodes). Deze begeleiding is individueel of in een klein groepje. Hiervan moeten handelingsplannen beschikbaar zijn, waarin de extra intensieve begeleiding beschreven wordt.
- Een kind heeft 3 achtereenvolgende onderwijsperiodes E-scores (laagste 10%) behaald op de Cito woordleestoets DMT.

2. Er is een vermoeden van dyslexie, maar de achterstanden zijn niet groot genoeg

De resultaten van deze kinderen op het gebied van technisch lezen en spellen laten een geringe vooruitgang zien ten opzichte van de vooruitgang bij de andere vakken. Deze groep kinderen worden op school behandeld als zijnde dyslectisch. Deze kinderen mogen gebruik maken van alle extra voorzieningen die gelden voor dyslectische kinderen. Door de school zal voor groep 8 geen actie ondernomen worden om deze kinderen te testen, omdat een officiële dyslexieverklaring voor een basisschool niet nodig is. Een basisschool biedt namelijk lees- en spellingbegeleiding en alle voorzieningen die nodig zijn om met dyslexie toch mee te kunnen komen, bijvoorbeeld compensatie in tijd, vergroten van teksten, voorlezen van teksten, enzovoort. Met de kinderen en ouders wordt overlegd welke aanpassingen prettig zijn voor het kind. De aanpassingen zijn niet voor iedere dyslect hetzelfde.

Wanneer ouders willen dat er eerder een dyslexieonderzoek wordt afgenomen, moeten zij dit zelf aanvragen en bekostigen. Wanneer een extern bureau ernaar vraagt en ouders toestemming hebben gegeven, leveren we de gegevens van het kind aan.

1.2 Gevolgen van een dyslexieverklaring

Wanneer er bij een kind dyslexie is vastgesteld of wanneer we het sterke vermoeden hebben dat er sprake is van dyslexie, komt het kind in aanmerking voor extra zorg en begeleiding:

- Er wordt met het kind gewerkt aan *acceptatie en begrip*. Het is belangrijk dat dyslectische kinderen hun beperking accepteren en daarvoor is begrip van het probleem nodig, zowel voor het kind als voor zijn directe omgeving.
- Er wordt gezorgd voor *compensatie*. Teksten worden bijvoorbeeld voorgelezen, teksten worden vergroot, meer tijd voor het maken van toetsen, enzovoort.
- Er wordt *dispensatie* verleend. Het kind hoeft bijvoorbeeld niet hardop te lezen in de groep, hoeft minder werk te maken, enzovoort.
- Er wordt extra hulp geboden voor spelling en/of lezen. Deze hulp wordt in de groep door de leerkracht geboden.

1.3 Hulpmiddelen

Er zijn diverse hulpmiddelen in de handel voor dyslecten. Zo kan er gebruik gemaakt worden van compenserende computerprogramma's. Op de basisschool is het gebruik van compenserende computerprogramma's echter niet noodzakelijk en deze programma's (bijvoorbeeld Sprint of Kurzweil) worden **niet** door ons aangeschaft. Veel methodes leveren tegenwoordig software waarbij bijvoorbeeld voorgelezen kan worden. Daarnaast moeten er geen grote stukken tekst gelezen worden in het basisonderwijs en worden de teksten vaak samen gelezen. Wat betreft de spelling volstaat op de basisschool de spellingcontroller in Word. Wanneer ouders een compenserend computerprogramma als

Sprint aan willen schaffen, moeten zij dit zelf bekostigen. Tevens moeten zij zelf zorg dragen voor het scannen van teksten en dergelijke.

2. Leerlingen met rekenproblemen

Op iedere school zijn er leerlingen met rekenproblemen. Wanneer er over rekenproblemen gesproken wordt, wordt er ook wel aan dyscalculie gedacht. Echter niet ieder kind met rekenproblemen heeft dyscalculie. Daarvoor moet een uitgebreid onderzoek worden gedaan door een GZ-psycholoog en moet er door de school gedurende een langere periode gerichte begeleiding zijn geboden.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen ernstige rekenwiskunde-problemen en dyscalculie. Er bestaat nog geen eenduidige definitie van dyscalculie in de literatuur. Hieronder volgende de veelgebruikte definities:

- **Ernstige rekenwiskunde-problemen**
Deze ontstaan wanneer het gedurende langere tijd niet lukt om de juiste afstemming te realiseren van het onderwijsaanbod en de onderwijsbehoefte van de leerling.
- **Dyscalculie**
Er wordt van dyscalculie gesproken als ernstige rekenwiskunde-problemen ontstaan ondanks tijdig ingrijpen, deskundige begeleiding en zorgvuldige pogingen tot afstemming. Dyscalculie is een leerstoornis op het gebied van rekenen en betekent letterlijk 'slecht kunnen rekenen'. Kinderen met dyscalculie slagen er niet in om eenvoudige optel- en aftreksommen vlot op te lossen, ondanks intensief oefenen met rekenen. De problemen zijn hardnekkig. Er is een hardnekkig probleem met het aanleren en het geautomatiseerd (snel en accuraat) kunnen oproepen en uitvoeren van rekenhandelingen. Deze problemen worden niet veroorzaakt door een gebrek aan intelligentie of te weinig onderwijs. Kenmerkend is een groot verschil tussen rekenprestaties en prestaties op andere leergebieden. Een lage intelligentie zal ook tot problemen bij het rekenen leiden, maar dit noemen we geen dyscalculie.

2.1 Het signaleren van dyscalculie

Het signaleren van rekenproblemen bij een kind begint bij de leerkracht en de teamleider. Daartoe wordt gebruik gemaakt van het stappenplan van het ERWD (Ernstige Reken Wiskunde Diagnostiek) van Van Groenestijn, Borghouts en Janssen. Diverse keren per jaar vindt er in een schooljaar een signalering plaats. We maken daarbij gebruik van de toetsen van het IEP leerlingvolgsysteem en methodegebonden toetsen/portfolio's. Aan de hand van deze signaleringen wordt bekeken wat de kinderen aan extra instructie en oefening nodig hebben om de doelen voor het rekenonderwijs te behalen. Wanneer een kind, ondanks de vele extra instructie en oefening, de doelen niet haalt, kan er mogelijk aan dyscalculie gedacht worden.

2.2 Dyscalculieonderzoek

Wanneer er op grond van de signaleringen een vermoeden is van dyscalculie kan er een dyscalculieonderzoek worden afgenomen. Een aanmelding moet aan drie voorwaarden voldoen:

- Het kind heeft op de laatste drie achtereenvolgende meetmomenten een V- of D/E-score behaald (bij hoogbegaafde kinderen geldt dit criterium niet).
- Er is sprake van een ernstige achterstand ten opzichte van leeftijdgenoten.
- Er is gedurende minimaal zes onderwijsmaanden planmatige hulp geweest van minimaal 60 minuten per week. Deze hulp moet minstens driemaal per week zijn geboden.

In overleg wordt er gekeken wie de kosten van het dyscalculieonderzoek betaalt. In eerste instantie zijn de kosten (via de verzekering) voor de ouders of voor de gemeente. Incidenteel kan dit ook door school bekostigd worden.

2.4 Gevolgen van dyscalculieverklaring

Wanneer er bij een kind dyscalculie is vastgesteld of wanneer de school het sterke vermoeden heeft dat er sprake is van dyscalculie, komt het kind in aanmerking voor extra zorg en begeleiding:

- Er wordt met het kind gewerkt aan *acceptatie en begrip*. Het is belangrijk dat kinderen met dyscalculie hun beperking accepteren en daarvoor is begrip van het probleem nodig, zowel voor het kind als voor zijn directe omgeving.
- Er wordt gezorgd voor *compensatie*. Zo mogen kinderen hulpmiddelen gebruiken, krijgen ze meer tijd, enzovoort.
- Er wordt *dispensatie* verleend. Het kind hoeft bijvoorbeeld niet onvoorbereid een antwoord te geven in de groep, het kind moet minder werk maken, enzovoort.
- Er wordt extra hulp geboden voor rekenen. Deze hulp kan in de groep door de leerkracht geboden worden of anders buiten de groep door een ondersteunende leerkracht of intern begeleider.

In het groepsplan behoort het kind tot de intensieve groep en daarin wordt vermeld wat de onderwijsbehoeften van het kind zijn en welke hulp het kind nodig heeft.

2.5 Hulpmiddelen

Kinderen met dyscalculie mogen gebruik maken van hulpmiddelen, zoals kralenkettingen, de rekenhulpkaart 1F van T. Braams, een tafelblad, rekenmachine, opzoekkaarten, enzovoort.

3. Meerbegaafde leerlingen

Wanneer meerbegaafde leerlingen de basislesstof verwerkt hebben, bieden wij hen verrijkings- en verdiepingsstof aan. Deze bestaat o.a. uit opdrachten die door onze methodes aangeboden worden voor de meerbegaafde leerlingen. Daarnaast maken we ook gebruik van aanvullende materialen, die speciaal bestemd zijn voor meerbegaafde leerlingen.

Ieder half jaar wordt bekeken welke kinderen er in aanmerking komen voor het verrijken. Daarbij wordt gekeken naar de resultaten op vaardigheidstoetsen en de methodegebonden toetsen. Tevens wordt er gekeken naar de werkhouding en het werktempo van de kinderen. Dit gebeurt allemaal in overleg met de intern begeleider. Het kan zijn dat een kind tijdens een periode mag verrijken, maar dat er op den duur weer overgegaan wordt op het reguliere onderwijsaanbod, omdat de toetsresultaten en/of de werkhouding van het kind uitwijzen dat hij niet meer in aanmerking komt voor het verrijken. Ook is er een zogenaamde flexgroep. Hieraan nemen kinderen deel, die nog meer uitdaging nodig hebben. Deze kinderen doen een aantal uur per week buiten de groep onder leiding van onze flexleerkracht allerlei activiteiten voor meerbegaafde kinderen.

Wanneer een leerling een didactische voorsprong heeft van bijna een jaar of meer zal een versnelling overwogen worden. Ook wordt een versnelling overwogen wanneer de leerkracht van het kind heeft vastgesteld dat een leerling niet echt op zijn plek is in de huidige groep, er sterke aanwijzingen zijn dat het kind zich beter thuis voelt tussen oudere kinderen én dat het kind in sociaal-emotioneel opzicht verder is dan leeftijdgenoten. Daarbij moet de leerling wel in staat worden geacht de leerstof versneld door te werken, zodat er geen didactisch probleem ontstaat. Eventueel wordt een beslissing tot al dan niet versnellen ondersteund met een psychodiagnostisch onderzoek.

We streven ernaar zo vroeg mogelijk te versnellen, omdat dat de beste kansen geeft op een positief resultaat. Vroegtijdige versnelling heeft het voordeel dat het kind zo langer de mogelijkheid heeft om mee te groeien met zijn groepsgenoten en zich aan te passen aan de eisen die aan een hogere leeftijd gesteld worden. De kansen op aansluiting in het voortgezet onderwijs worden hierdoor vergroot.

Wat valt er niet onder onze basisondersteuning?

- Onderwijs aan en begeleiding van hoogbegaafde leerlingen die *tevens* een andere complexe stevige ondersteuningsvraag hebben.

4. Kinderen die meer moeite hebben met het opnemen van de leerstof

Leerlingen die meer moeite hebben met het opnemen van de leerstof kunnen bij ons op school onderwijs volgen. De leerstof wordt dan waar nodig aangepast en de oefentijd, die nodig is om vaardigheden te leren, wordt uitgebreid. Vanaf groep 4 wordt er groepsdoorbrekend gewerkt bij diverse vakgebieden, omdat we dan meer aan willen sluiten bij het niveau van het kind. Dit betekent bijvoorbeeld dat sommige kinderen in een andere groep gaan rekenen, omdat ze meer of minder moeite hebben met rekenen. Wanneer de achterstanden ten opzichte van leeftijdsgenoten erg groot worden of wanneer het kind ongelukkig is, moet bekeken worden of we als school nog wel kunnen zorgen voor een passend onderwijsaanbod.

Wat valt niet onder onze basisondersteuning?

- Onderwijs aan en begeleiding van leerlingen die naast een beneden-gemiddelde intelligentie of licht verstandelijke beperking *tevens* stevige ondersteuningsvragen op het gebied van gedrag of sociaal-emotionele ontwikkeling hebben.
- Onderwijs aan en begeleiding van leerlingen met lichte tot ernstige verstandelijke beperking (een totaal IQ van <70).
- Onderwijs aan en begeleiding van leerlingen met het syndroom van Down. Met behulp van extra ondersteuning zouden we dit wellicht moeten kunnen realiseren.

5. Gedrag en sociaal-emotionele ontwikkeling

We streven als school een positieve, opbouwende sfeer na en doen dat binnen de kaders van de wet enerzijds en binnen het kader van de Kanjerafspraken anderzijds. De kanjerafspraken zijn:

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- We werken samen
- We hebben plezier
- We doen mee

We zetten middels de Kanjerlessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar en ben je of blijf je niet zielig. Duidelijk wordt gesteld dat de leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht echter is op school “de baas/het gezag” en de ouders zijn dat thuis. Als een conflict zich tussen kinderen afspeelt dan kiezen we voor een oplossingsgerichte aanpak. Dat wil zeggen: we zoeken een oplossing die alle partijen (zo veel mogelijk) recht doet en borgt gemaakte afspraken.

Welk gedrag willen we wel en niet op school? Waar ligt de grens? Wij willen kinderen leren om rekening met elkaar te houden. Ze moeten leren te letten op de gevoelens van de mensen om zich heen. Ze moeten controleren of de ander zich nog goed voelt bij hun gedrag. Andersom geldt ook: het is hun verantwoordelijkheid om aan te geven wanneer ze zich ergens niet prettig bij voelen. De meeste mensen bedoelen het goed, maar het gaat weleens mis. Je helpt de ander door je grens aan te geven: “Ik vind het vervelend als je ... doet. Wil je dat anders doen?”

We kunnen leerlingen met een milde mate van ADHD, ADD en ASS opvangen, wanneer zij

aanspreekbaar zijn op hun gedrag en wanneer zij in de thuissituatie goede ondersteuning krijgen. Per leerling zal bekeken moeten worden of de school de leerling de juiste begeleiding kan bieden om zich verder te ontwikkelen.

Bij leerlingen met een stoornis in het autistisch spectrum (ASS) is de mate, waarin begeleiding en sturing en aanpassing nodig is voor de leerling bepalend of een leerling met een stoornis in het autistisch spectrum kan worden opgevangen binnen onze school.

Wat valt niet onder onze basisondersteuning?

- Zware gedragsproblematiek die de leerling belemmert om in een klas met 20-30 leerlingen te functioneren.
-
- Leerlingen die (tijdelijk) een gevaar voor zichzelf, klasgenoten en/of personeel vormen.

6. Fysieke beperkingen, medisch handelen en begeleiding van langdurig zieke kinderen

Leerlingen met een visuele, auditieve of motorische beperking of een vertraagde spraak-taalontwikkeling

We kunnen leerlingen met een visuele, auditieve, motorische beperking of vertraagde spraak-taalontwikkeling opvangen. Voorwaarde is wel dat de school specifieke en gerichte begeleiding krijgt en kan beschikken over de hulpmiddelen die de leerling nodig heeft.

Leerlingen met een lichamelijke beperking of verstandelijke beperking of langdurig zieke kinderen

Bij leerlingen met een lichamelijke of verstandelijke beperking moeten we bekijken of we de leerling op kunnen vangen. Dat is afhankelijk van de beperking van het kind en de hulp die geboden moet worden. Wij tillen geen leerlingen uit een rolstoel om ze bijvoorbeeld op het toilet te zetten, omdat we daartoe niet de middelen hebben.

Langdurig en/of chronisch zieke kinderen

We kunnen langdurig en/of chronisch zieke kinderen opvangen, zoals kinderen met diabetes. Goede begeleiding is daarbij wel belangrijk.

Wat valt niet binnen onze basisondersteuning?

- Medische handelingen als spuiten van insuline. Dit kan bijvoorbeeld wel verzorgd worden door “Buurtzorg”.
- (Fysieke) aanpassingen voor leerlingen met een visuele of auditieve/communicatieve beperking. Deze aanpassingen worden in principe gerealiseerd in samenspraak met ambulante begeleiders van Bartiméus, Visio, Kentalis of Auris).